

EIS-nieuws

Jaarverslag 2006

(voor een uitgebreidere versie, zie www.naturalis.nl/EIS onder 'Over de stichting')

Bestuur en bureau

Het bestuur bestond in 2006 uit Frans Ellenbroek (voorzitter, tot 1 april), Geert de Snoo (voorzitter, vanaf 1 april), Matty Berg (secretaris), Peter van Helsdingen (penningmeester), Willem Ellis (lid), Martin Soesbergen (lid).

Er waren zes personen werkzaam bij Bureau EIS-Nederland. In totaal was 4,5 fte beschikbaar.

André van Loon (0,5 fte)

Roy Kleukers (0,8 fte)

Menno Reemer (0,45 fte)

Vincent Kalkman (0,8 fte)

John Smit (0,8 fte)

Arno Boesveld (0,1 fte)

Bram Koeze en Jan-Pieter Huizer deden een stage voor hun biologiëstudie aan de Leiden Universiteit. Daarnaast werd door diverse mensen bijgedragen aan opdrachten en projecten: Berend Aukema, Jan Cuppen, Gijs van Dijk, Hans Huijbregts, Wouter Jansen, Hans Nieuwenhuijsen, Theo Peeters, Ivo Raemakers, Jeroen de Rond, Jan Smit, Oscar Vorst, Casper Zuyderduyn en vele werkgroepcoördinatoren.

Samenwerking

- Ook in 2006 werd weer nauw samengewerkt met Naturalis, met name op het gebied van de gezamenlijke publicaties (Nederlandse Faunistische Mededelingen, Nederlandse Fauna) en het Nederlands Soortenregister.
- EIS is actief lid van de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna en het Platform Soortbeschermende Organisaties.
- In 2006 werd weer samengewerkt met een groot aantal organisaties: Nederlandse Entomologische Vereniging, De Vlinderstichting, Stichting Anemoon, Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, Bureau Natuurbalans, Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen, Natuurhistorisch Genootschap Limburg, Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid.

Bureauwerkzaamheden

- De bureaumedewerkers waren betrokken bij 10 bijeenkomsten in binnen- en buitenland.
- De communicatie met de werkgroepen verliep met name via de nieuwsbrief, website en persoonlijk contact. Middels een enquête werden de wensen van de werkgroepen onderzocht. Dit zal in 2007 worden uitgewerkt in een publicatieplan.
- De EIS-dag vond plaats op 28 januari, met circa 80 deelnemers. Het EIS-weekend vond plaats van 25-27 augustus te Uffelte in Drenthe (12 deelnemers). Hoogtepunt was de eerste levende brede geelgerande waterroofkever *Dytiscus*

latissimus sinds de jaren 1960.

- De website van EIS (www.naturalis.nl/eis) werd uitgebreid met onder meer een omvangrijk deel over het Europese libellenproject.
- De EIS-bestanden zijn met 80.000 records gegroeid tot ruim 1,7 miljoen (figuur 1).
- Het aantal vragen van derden (131) ligt al jaren op ongeveer hetzelfde niveau.

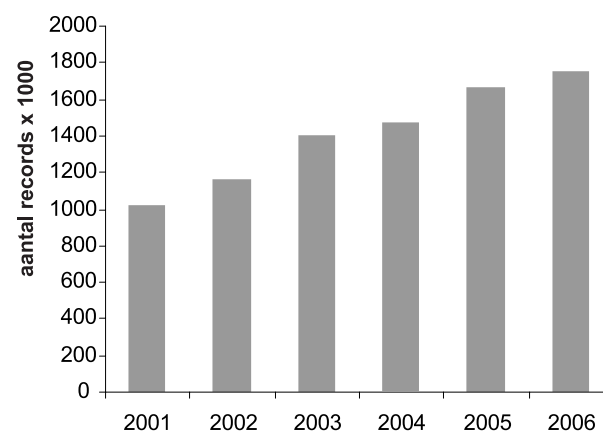
Projecten

- Het manuscript voor het zweefvliegenboek werd in september 2006 ingeleverd bij de eindredactie van de Nederlandse Fauna.
- Voor het Europees libellenproject, dat door EIS-Nederland gefinancierd wordt, werd een uitgebreide website opgezet. Coördinatie Vincent Kalkman.
- Bram Koeze doet een studentenonderwerp (UL) aan de Nederlandse steenvliegen. Begeleiding: Vincent Kalkman.
- Jan-Pieter Huizer doet een studentenonderwerp (UL) aan houtbewonende bladsprietkevers. Begeleiding Hans Huijbregts en John Smit.
- Het Atlasproject Limburgse Sprinkhanen wordt uitgevoerd in samenwerking met de sprinkhanenwerkgroep van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg. In 2006 zijn weinig vorderingen te melden.
- De website van het Nederlands Soortenregister (www.nederlandsesoorten.nl) werd aangevuld met een fotomodule en een telsysteem voor foto's en soorten. Er werd een aanvulling verzorgd voor de lijsten van ongewervelde dieren en Nederlandse namen. Deze zullen begin 2007 worden toegevoegd.

EIS in de pers

- De publicatie in Science over het onderzoek naar bestuivende insecten leverde een storm van media-aandacht op

Figuur 1. Jaarlijkse groei van het totale aantal records in EIS-bestanden.

in binnen- en buitenland. EIS werd hierbij ook regelmatig genoemd. Voorbeelden zijn artikelen in landelijke dagbladen als Volkskrant, NRC en Trouw en het radioprogramma Vroege Vogels. Bijdrage Menno Reemer.

- In het julinummer 2006 van Grasduinen aandacht voor nieuwe soorten. Met een bijdrage van Roy Kleukers.
- In het kader van het onderzoek naar het vliegend hert werden oproepjes geplaatst in lokale bladen in Overijssel. Bijdrage John Smit.
- Eveneens in het kader van het onderzoek naar het vliegend hert heeft John Smit twee radio-interviews gegeven, op 20 juni live op RTV Oost en op 18 augustus een item voor Vara's vroege vogels, uitgezonden op 27 augustus.

Publicaties

- De EIS-nieuwsbrief verscheen regulier, nummer 42 (16 p., juni) en 43 (16 p., december). Oplage 1300.
- In 2006 verscheen weer twee gevarieerde afleveringen van NFM, nummer 24 (124 p., juli) en 25 (96 p., december). Per 2 januari 2007 heeft NFM 268 abonnees. Samen met Naturalis en de NEV wordt binnen het kader van NFM een nieuwe serie Entomologische Tabellen opgezet. Het eerste nummer verschijnt in 2007.
- In 2006 is deel 7 van de serie Nederlandse Fauna verschenen, over de Nederlandse dagvlinders, samengesteld door De Vlinderstichting. EIS heeft in september 2006 het manuscript van het zweefvliegenboek ingeleverd en er werd een doorstart gemaakt met het boek over de Nederlandse bijen.
- In 2006 is het tweede deel van de vijfdelige reeks wantsen-atlassen verschenen. Hierin worden zes families (104 soorten) van de Cimicomorpha behandeld.
- Het Waarnemingenverslag Ongewervelden 2006 heeft een andere vorm dan voorgaande jaren. De papieren versie bevat

Voor het onderzoek naar de invasieve wants *Nysius huttoni* werd gewerkt met bladzuigers (foto John Smit).

een samenvatting van het hele verslag, dat als pdf te downloaden is van de websites van EIS en de Vlinderstichting.

- Er werden 7 EIS-rapporten afgerond.
- Een onverwacht hoogtepunt was de publicatie over bestuivende insecten in Science (Biesmeijer et al. 2006). In De Levende Natuur verschenen artikelen over het vliegend hert (Smit & Krekels 2006) en de waarde van collecties (Kalkman & Kleukers 2006).

Opdrachten

- In 2006 werden 34 opdrachten uitgevoerd, waarvan 14 gegevensleveringen via het Natuurloket.
- De Inhaalslagprojecten Habitatrichtlijnsoorten voor LNV liepen ook in 2006 door. Nieuw was het onderzoek naar de herontdekte *Dytiscus latissimus*. Uitvoering: Menno Reemer, John Smit en Vincent Kalkman.
- Voor het vliegend hert in Limburg werd een beschermingsplan opgesteld, i.s.m. Bureau Natuurbalans. Uitvoering: John Smit.
- Zowel voor Natuurmonumenten als Staatsbosbeheer werden onderzoeken uitgevoerd in het kader van Overlevingsplan Bos en Natuur (OBN). Uitvoering: John Smit & Vincent Kalkman.
- Voor Museum Naturalis werden enkele extra zaken rondom het Nederlands Soortenregister geregeld. Zo werd een aanvulling op de soortenlijsten en Nederlandse namen verzorgd. Ook werd een vliegende start gemaakt met de vulling van de fotodatabase. Eind 2006 werden ruim 1600 soorten met een foto afgebeeld. Uitvoering: Roy Kleukers.
- Voor de provincie Gelderland werd een beschermingsplan voor moerasprinkhaan en zompsprinkhaan opgesteld. Uitvoering: Menno Reemer.
- Diverse projecten werden in 2006 uitgevoerd, maar worden in 2007 afgerond, zoals de inventarisatie van de zeggekorfslak in Zuid-Holland, het onderzoek naar de invasieve wants *Nysius huttoni* en de bijeninventarisaties voor Natuurmonumenten (OBN).

Roy Kleukers

Website

De website heeft de afgelopen maanden een forse uitbreiding ondergaan. Zo zijn de werkgroepstukjes uit de laatste paar nieuwsbrieven opgenomen op de betreffende werkgroepspagina's. Hiermee kunnen bezoekers lezen wat de laatste stand van zaken is. Het is de bedoeling om deze werkgroepspagina's in de toekomst uit te breiden zoals ook gedaan is met de pagina van de zweefvliegen (www.naturalis.nl/zweefvliegen) en de sprinkhanen (www.naturalis.nl/sprinkhanen). Werkgroepcoördinatoren kunnen hiervoor tekst en plaatjes aanleveren.

Een tweede verandering is dat van veel EIS publicaties er pdf's zijn opgenomen in een online databestand (www.repository.naturalis.nl). Hiermee zijn ze voor het grote publiek beschikbaar en bovendien makkelijk doorzoekbaar. Een ander groot voordeel hiervan is dat er vanuit een willekeurige website naar een specifieke pdf verwezen kan worden, zonder de pdf fysiek aan de pagina te hangen. Dit hebben we dan ook gedaan voor de artikelen uit NFM van de nummers 8 tot en met 19, zie www.naturalis.nl/nfm. Ook hebben we dit gedaan bij verschillende andere publicaties, zoals een veertigtal rapporten, de

beschermingsplannen, een enkele rode lijst en de artikelen uit de proceedings van het 13e internationale colloquium in Leiden in 2001, zie www.naturalis.nl/eispublicaties. De pagina's met de verschillende publicaties van EIS zijn dubbel opgenomen, 1 keer met de kaften van de verschillende publicaties in beeld, door hierop te klikken verschijnt de pdf. De andere pagina geeft de referenties van de publicaties, hierachter is een pdf tekenkje opgenomen, deze kan eveneens aangeklikt worden waardoor de pdf verschijnt.

John Smit

Nieuwe medewerker EIS-bureau

Bram Koese is per 1 mei aangesteld bij het EIS-bureau, met als speciale taak aquatische ongewervelden. Bram heeft zijn expertise op waterbeestjesgebied opgebouwd binnen de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, door zelfstudie en bij enkele ecologische adviesbureaus. Zijn interesses liggen vooral op het gebied van waterkevers. Hij is enkele jaren uitgever geweest van de Jeugdbondsuitgeverij. In 2007 zal hij eerst zijn publicatie over de Nederlandse steenvliegen afronden en veldwerk doen voor de Inhaalslagprojecten voor *Dytiscus latissimus* en *Graphoderus bilineatus*.

Roy Kleukers

EIS-dag 2007

Op 13 januari 2007 vond de EIS-dag plaats, traditioneel te Naturalis. Het werkgroepenoverleg in de ochtend werd voor het eerst voorgezeten door de nieuwe voorzitter Geert de Snoo. Het middagprogramma was boeiend, met onder meer een lezing van Jackie Van Goethem, die het onderzoek aan het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen toelichtte.

Een nieuw element, in navolging van de vogel- en vlindersaars, was de Mystery Insect Competitie. Theodoor Heijerman had een serie fraaie foto's van (onderdelen van) ongewervelden geselecteerd, die de deelnemers op naam moesten brengen. Bart Achterkamp was de glorieuze winnaar, op de voet gevolgd door Matty Berg en Oscar Vorst.

Roy Kleukers

Een van de plaatjes uit de Mystery Insect Quiz, een larve van een mierrenleeuw *Myrmeleon* sp. (foto Theodoor Heijerman).

Bram Koese haalt tijdens het EIS-weekend de eerste levende *Dytiscus latissimus* sinds 1967 uit het water (Uffelte, 2006; foto Roy Kleukers).

Nederlandse Faunistische Mededelingen

De inhoudsopgave van nummer 26 van Nederlandse Faunistische Mededelingen is als volgt:

- Th. Heijerman – Het snuitkevergenus *Larinus* in Nederland, met *Larinus turbinatus* als nieuwe soort voor de fauna (Coleoptera: Curculionidae)
- M. Reemer, J.T. Smit & B. van Aartsen – De zweefvlieg *Brachyopa dorsata* na 39 jaar écht in Nederland (Diptera: Syrphidae)
- J.T. Smit & B. van Aartsen – De boorvlieg *Tephritis acanthophilopsis* nieuw voor Nederland (Diptera: Tephritidae)
- W. Kerkhof – Waarnemingen van de veenmol *Gryllotalpa gryllotalpa* in de duinen van Noord-Holland (Orthoptera)
- J. Smit & F. van der Meer – Verdwenen en weer verschenen: de kleine bonte wesp bij *Nomada roberjeotiana* (Hymenoptera: Apoidea: Apidae)
- H. Smit, K. Didderen & R. Wiggers – The first record of the watermite *Arrenurus berolinensis* from the Netherlands, with the first description of the female (Acari: Hydrachnidia)
- J. Noordijk, Th. Heijerman & H. Turin – Recente waarnemingen van de loopkever *Harpalus griseus*: is er een trend (Coleoptera: Carabidae)?
- J.E. de Oude – Het voorkomen van glanskevers van de genera *Cychramus*, *Pocadius* en *Thalycra* in Nederland (Coleoptera: Nitidulidae)
- J. Noordijk, H. Wijnhoven & J.G.M. Cuppen – The distribution of the invasive harvestman *Dicranopalpus ramosus* in the Netherlands (Arachnida: Opiliones)
- H. Wijnhoven – De hooiwagen *Nelima doriae* nieuw voor Nederland (Arachnida: Opiliones: Phalangiidae)
- M.P. Berg – De springstaarten van Nederland: het genus *Orchesella* (Hexapoda: Entognatha: Collembola)

In 2006 hebben EIS-Nederland, de Nederlandse Entomologische Vereniging en Naturalis afspraken gemaakt over een nieuwe serie: Entomologische Tabellen. Inmiddels zijn twee manuscripten in behandeling, boktorren en steenvliegen. Hopelijk kunnen deze in 2007 worden gepubliceerd.

Roy Kleukers

PDF-repository

Op www.repository.naturalis.nl zijn pdf's van de publicaties van Naturalis en gelieerde organisaties te vinden. John Smit heeft zich de afgelopen tijd kwaad gemaakt en de oude jaargangen (nummer 8-19) van NFM toegevoegd. In totaal zijn er hiermee 101 NFM-artikelen via internet beschikbaar. De arti-

kelen zijn eenvoudig via Google te vinden (zoek bijvoorbeeld op Aukema, faunistische en pdf). Daarnaast zijn de publicatielijsten op de EIS-website ook doorgekoppeld naar de repository en loopt er een proef om literatuur en pdf's te ontsluiten via het Nederlands Soortenregister. Naturalis biedt ook aan andere natuurtijdschriften de mogelijkheid om pdf's op deze wijze te ontsluiten. Hiermee kan in korte tijd een groot deel van de natuurhistorische publicaties uit Nederland ook digitaal beschikbaar komen.

Roy Kleukers

Nederlands Soortenregister

De website www.nederlandsesoorten.nl wordt de laatste maanden steeds beter bezocht. Gemiddeld zijn er dagelijks ruim 500 bezoekers (ruim 6000 bezoeken). Dit is ongetwijfeld te danken aan de grote hoeveelheid foto's die inmiddels te zien zijn. In april 2007 werd de 5000ste foto toegevoegd. In totaal zijn nu bijna 2300 soorten in beeld gebracht. De meerwaarde van de foto's in het soortenregister, in vergelijking met veel andere websites, is dat de determinaties verzorgd zijn door specialisten.

We lopen enige vertraging op met de updates van de soortenlijsten. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat er de nodige technische aanpassingen gedaan moeten worden. We hopen een complete update voor 1 juli online te krijgen. Daar zit dan ook een grote set Nederlandse namen bij, gefinancierd door het Ministerie van LNV.

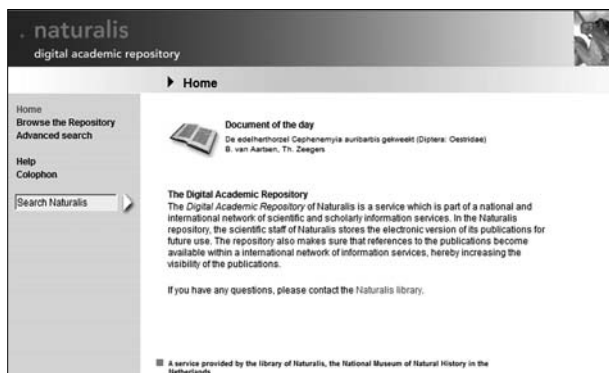
Roy Kleukers

Vliegend hert

Na de succesvolle afronding van het beschermingsplan voor het vliegend hert in de provincie Limburg zijn nu de provincies Gelderland en Overijssel aan de beurt. Voor Gelderland wordt een beschermingsplan opgesteld voor het kerngebied de Veluwe. Hierbij komt het accent te liggen op de populaties tussen de grote bolwerken in. Op die manier proberen we de verschillende grote deelpopulaties met elkaar te verbinden waarbij gebruik gemaakt wordt van de kleine tussenliggende populaties. Een deel van dit onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van de gemeente Ede.

Voor de provincie Overijssel wordt er een beheerplan opgesteld voor het gebied waar het vliegend hert voorkomt, in de omgeving van Mander. Een mooi extraatje van dit beheersplan is dat er door de provincie ook geld gereserveerd is om een deel van de beheersmaatregelen ook dit jaar al uit te voeren.

Voor het ministerie van LNV voert EIS een opdracht uit naar de verspreiding van het vliegend hert in Nederland. Dit keer gaat de aandacht speciaal uit naar gebieden waar de soort tot voor kort gezeten heeft maar waar recente waarnemingen ontbreken: de Utrechtse heuvelrug en de Holterberg. Op de Utrechtse heuvelrug zijn vanaf begin vorige eeuw tot aan de jaren 1980 verschillende betrouwbare waarnemingen gedaan. De soort is er altijd zeldzaam geweest en onderzoek in 2003 heeft geen nieuwe waarnemingen opgeleverd. De afgelopen twee jaar zijn er echter drie waarnemingen binnengekomen die niet voorzien waren van bewijsmateriaal zoals een foto. In alle

Vliegende herten gezocht

EIS stichting
europeen inventarisatie survey
nederland

Het spectaculairste insect van Nederland, het vliegend hert, wordt gezocht! Om de soort beter te kunnen beschermen is het noodzakelijk te weten waar deze precies voorkomt. Door zijn grootte van wel 9 centimeter en de formidabele gewoontes kaken is het mannetje onmiskenbaar. De vrouwtjes zijn een stuk kleiner en missen deze markante kaken. Overigens worden zo door de mannetjes met name gebruikt om vrouwtjes en rivaliserende mannetjes mee te imponeren en niet om mee te eten.

Voorkomen
Het vliegend hert komt nog in vier verspreid liggende gebieden in Nederland voor. Twee daarvan betreffen relatief kleine gebieden op de grens met Duitsland. Vroeger werd het vliegend hert ook waargenomen op de Utrechtse Heuvelrug en bij Enschede, ook zijn er twee waarnemingen van de

een mannetje van het vliegend hert, foto: René Endels

Holterberg. Het is echter niet duidelijk of hier nog steeds populaties aanwezig zijn. De larven zijn afhankelijk van dood leekenhout, waardoor de dieren gebonden zijn aan bossen, met name de randen, en houtstapels. De volwassen dieren worden meestal aangetroffen op stammen van eiken, met name op plekken waar de boom bloed, ze drinken van dit wondvocht. Deze plekken zijn meestal wat donkerder van kleur dan de rest van de stam. De mannetjes zijn wel eens vliegend waar te nemen, met name op zonnige zomeravonden. Het vliegend hert is actief van juni tot september.

Herkenning
Naast het vliegend hert zijn er nog enkele grote kevers, zoals de meikever en de neushoornkever. Deze zijn echter vaak een klein en missen bovendien altijd de formidabele kaken van het mannetje van het vliegend hert. Het klein vliegend hert is de enige waar wel duidelijke kaken zichtbaar zijn, hoewel veel kleiner dan bij het mannetje van het vliegend hert. Bovendien is het klein vliegend hert matzwart van kleur en het bruin en veel kleiner, 1,5-2 centimeter.

klein vliegend hert, foto: Maurice Wilm

meikever foto: René Endels

neushoornkever foto: Hendrik Hageman

Verbreiding van het vliegend hert in Nederland. De mogelijkste grens de gebieden (broekbeemden en Holterberg) aan waarvan het onduidelijk is of er populaties aanwezig zijn.

Oproep
Hartje willen wij eenieder oproepen om waarnemingen van het vliegend hert door te geven, het leidt vooral van een foto. De gegevens die we in ieder geval graag ontvangen zijn: 1 het geslacht; 2 het aantal individuen; 3 de datum; en 4 een zo nauwkeurig mogelijk omschreven vindplaats. Ook aantekeningen over het gedrag zijn zeer welkom. Vergeet niet uw naam en e-mailadres of telefoonnummer te vermelden, zodat eventuele details nagevraagd kunnen worden. Oude waarnemingen zijn uiteraard ook welkom.

U kunt uw waarnemingen sturen naar:
EIS Nederland, Antwoordnummer 10430, 2300 WB Leiden (geen postzegel nodig), e-mail eis@naturalis.nl
Meer informatie over het vliegend hert is te vinden op: www.naturalis.nl/vliegendhert

drie de gevallen klonk het zeer aannemelijk dat het om het vliegend hert ging, door de aanwezigheid van een eeuwenoude eiken houtwal of de aanwezigheid van eikenbos met veel dood hout op een privé-terrein. Komend seizoen zullen deze drie locaties onderzocht worden. Voor de Holterberg geldt dat er twee betrouwbare waarnemingen zijn gedaan, in 1980 en 2002. Ook hiervoor geldt dat we komend seizoen gaan kijken of we een populatie kunnen vinden.

Er is een nieuwe poster gemaakt om zoveel mogelijk waarnemingen binnen te krijgen en het onderzoek op de Utrechtse heuvelrug en de Holterberg onder de aandacht te brengen (zie figuur). De poster is opgestuurd naar ruim 600 adressen van campings, bungalowparken, bezoekerscentra en dergelijke. De eerste waarneming van een vliegend hert van 2007 is reeds binnen, gedaan op 14 mei in Elspeet.

John Smit

Beschermde waterkevers onder de aandacht

Dit jaar en volgend jaar lopen twee grote projecten rond twee waterkevers van de Habitatrictlijn: de brede geelgerande waterroofkever *Dytiscus latissimus* en de gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus*. Beide projecten worden door EIS-Nederland uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van LNV. Het doel is om de Nederlandse verspreiding van deze beschermde soorten in kaart te brengen. Het veldwerk is in handen van Jan Cuppen, Gijs van Dijk, Bram Koese, Jelle Tienstra en Oscar Vorst.

Dytiscus latissimus is een geval apart onder de Nederlandse soorten van de Habitatrictlijn. Bijna 40 jaar lang werd deze soort in ons land als verdwenen beschouwd, totdat er in 2005 twee exemplaren in Drenthe werden gevangen. Naar aanleiding van deze vondst heeft EIS vorig jaar in opdracht van het ministerie een 'pilot-studie' uitgevoerd in een aantal Drentse vennen. De waterkever werd toen in vier vennen gevonden. In 2007 en 2008 vindt een uitgebreid vervolg plaats, waarin zowel vele vennen in Drenthe worden betrokken als de historische vindplaatsen in de rest van het land. In Drenthe is *D. latissimus* vermoedelijk 38 jaar lang onopgemerkt aanwezig geweest, dus mogelijk houdt de soort zich ook elders nog schuil.

Voor *Graphoderus bilineatus* zijn alle bekende vindplaatsen sinds 1980 geïnventariseerd in 2004 en 2005. Op basis van de resultaten van die inventarisatie is met behulp van GIS-programma's een voorspelling gemaakt van de verspreiding in Nederland. Deze voorspelling wordt momenteel getoetst: alle 141 kilometerhokken waarvoor de kans dat *G. bilineatus* er voorkomt minimaal 70% is (volgens het computermodel), worden momenteel onderzocht.

De resultaten van eerdere projecten rond deze waterkevers zijn te vinden in Nederlandse Faunistische Mededelingen 24.

Menno Reemer

Oproep: knautiabijen

Komend jaar voert EIS samen met Stichting FLORON een project uit rond de knautiabij *Andrena hattorfiana* in Zuid-Limburg. Dit is een opdracht van het Ministerie van LNV en de Provincie Limburg in het kader van het nieuwe 'leefgebiedenbeleid' van de overheid. Doel van het project is het opstellen van een beschermingsplan voor de knautiabij en haar waardplant beemdkroon *Knautia arvensis*. We baseren ons op bekende vindplaatsen van de bij en op grote groeiplaatsen van beemdkroon, maar zijn zeer geïnteresseerd in aanvullende waarnemingen. Bij dezen roepen wij daarom iedereen die deze zomer in Zuid-Limburg komt op om goed te letten op de knautiabij. U kunt uw waarnemingen doorgeven aan het bureau van EIS-Nederland.

Menno Reemer

EIS-weekend 2007 (7-9 september)

Het EIS-weekend 2007 vindt plaats in de omgeving van Holten, Overijssel. Vergunningen worden aangevraagd voor De Borkeld en het landgoed 'Huize Dorth' (onder Bathmen). Het weekend begint op vrijdag 7 september. We verblijven in kampeerboerderij De Zuurburg in Holten. Het onderdak is gratis, kosten voor het eten worden wel in rekening gebracht. Er is een beperkt aantal slaapplekken beschikbaar (15) en daarom is het verstandig om je spoedig aan te melden (kalkman@naturalis.nl of 071-5687413). Na opgave volgt meer informatie.

Vincent Kalkman

